

пропасти Аустро-Угарске Монархије у Првом Свјетском рату. У конкретним условима какви су били у нашим земљама крајем 1918. године, та нова југословенска држава није могла бити друкчија осим буржоаска, али је на

скупу јако било потенцирано схватање да је та нова држава могла бити уређена на друкчијој основи, него што је то учињено прводецембарским актом 1918. године.

Новица Ракочевић

„СПЛИТ У НОВ-У И СОЦИЈАЛИСТИЧКОЈ РЕВОЛУЦИЈИ 1941—1945“
Научни скуп одржан у Сплиту 7—9. маја 1979. године

На скупу су поднета 73 реферата и саопштења од предвиђена 82. Сама чињеница да је истуило оволики број учесника потврђује велико интересовање историчара и других истраживача за тему о Сплиту у ослободилачком рату и социјалистичкој револуцији.

Анка Берус је поднела саопштење „Сплит у социјалистичкој револуцији“, а Иван Јелић „Сплит уочи револуције“. На симпозијуму, који је цело време радио у пленуму, поднело је више учесника саопштења о КПЈ и СКОЈ-у, као: Неда Маровић, Мирослав Ђурин, Добрила Јурић, Марко Андријић и Андрија Божанић. Партијске везе Сплита и Виса 1941—1942. описао је Никола Репацић. О партијским везама Брача и Сплита 1941—1945. говорио је Желимир Блажевић. Везе и сарадњу комуниста Сплита и Ливањског подручја описао је Рафајло Врчић. Шитин Тонћи је поднео саопштење о СКОЈ-у у Сплиту 1941—1943. Анте Роје и другови написали су реферат о активности ОК КПХ за средњу Далмацију на спасавању виталних привредних објеката уочи коначног ослобођења Сплита 1944. Привредне прилике и структуру становништва у Сплиту пред II светски рат изнела је Мира Колар Димитријевић. Мијан Пашко је изнео своје сећање на скупљање оружја у Сплиту 1941. Милица Бодрожић је говорила о радничкој класи Сплита у току рата и револуције. О Солинском базену у првој години НОВ саопштење је поднео Драго Гиздић, а Игор Граовац о социолошком прегледу суделовања појединих социјалних група станов-

ништва општине Сплита у НОВ и социјалистичкој револуцији 1941. О развоју НОП-а на Шолти 1941. говорио је Божићар Цецић, а Иван Перић о залеђу Сплита у револуционарном покрету и оружаном револуцији. Петар Чолак је описао Мућку републику. О доприносу жена Сплита НОП-у поднета су два саопштења, и то Славенке Томашевић и Ирене Бијелић. У дискусији поводом реферата узело је учешћа више учесника и то: Б. Берчић, А. Јурјевић Баја, Ј. Рељић, В. Аничић, Д. Бијач и Гашпар.

О учешћу становника Сплита у војним јединицама поднели су саопштења: Трго Фабијан, Јован Вујошевић, Анте Биочић, Војин Ђалија, Мате Шалов, Виктор Кучан, Ловре Реић, Радомир Булајић и Берислав Висковић. Neda Žurić-Scotti је поднела саопштење о фашистичком терору у Сплиту 1941. Милан Обрадовић је говорио о месту, улози и доприносу рејонског обавештајног центра Сплит у НОР-у. Владимир Исацић је приказао војно-политичку ситуацију у Далмацији уочи ослобођења Сплита 1944, а Никола Славица је говорио о стварању војно-територијалних органа сплитског подручја. Милан Миладиновић је поднео реферат о моралним својствима бораца и становништва Сплита у НОР-у, а Хрвоје Тартаља о Сплиту као центру снабдевања санитарским материјалом крајем 1944—1945. Ранко Павела је описао живот и рад међу затвореницима у болници у Сплиту 1941—1944. и деловању КП. О затворима и логорима су поднета 4 саопштења (Буро Радош, Андрија Бубало, Деса Кукоч и Миливој

Лалин). О штампању *Нашег извјештаја* саопштење је поднео Сибе Квесић. Луција Бењевски Барада је говорила о штампи НОП-а у Сплиту 1941—1945. О културно-уметничкој делатности у окупираном Сплиту говорила је Злата Кнезовић. Невенка Божанић је описала сплитске ликовне ствараоце у НОБ. О сплитским спортистама у НОБ говорио је Андрија Крижевић. „Јединица колектив „Хајдук“ НОВЈ“ је било саопштење Веселка Хуљића, а „Сплитске лимене глазбе у НОБ-и“ Николе Амижића. О наведеним рефератима су дискутовали А. Јурјевић, Д. Гиздић и А. Весановић.

О држању грађанских групација у Сплиту 1941. до капитулације Италије септембра 1943. говорио је Љубо Бобан, а Фикрета Јелић-Бутић о држању ХСС 1941—1945. Бранко Латас је описао четничку организацију у Сплиту 1941—1943. О односу цркве и вере према НОП-у у Сплиту саопштење је поднео Ивица Млиновчић. Раде Думанић је говорио о организацији и раду Народне помоћи у Сплиту 1941—1945. О народној власти у Сплиту су поднета 4 саопштења: Нада Кисић Колановић, Вјеко Жнидаршић, Гордана Тудор и Ходимир Сиротковић.

Шиме Власановић је говорио о сплитском збегу у Ел-Шату. О НОП-у на основу италијанске документације 1941—1943. саопштење је написао Драгослав Цинић. О архивској грађи о НОБ Сплита у архивима и архивским збиркама у Сплиту саопштење је поднео Владимир Соболић, а Томислав Пашалић о збиркама у Архиву Војноисторијског института. Војмир Кљаковић је дао приказ литературе о ослобођењу Сплита у послератним публикацијама. Петар Карло је описао библиографију о НОП-у у Сплиту 1941—1945. О овим рефератима су дискутовали Н. Сикирица, А. Грижевић, Д. Бијач, В. Аничић, Љ. Поповић, а завршну реч дала је Анка Берус.

Симпозијум о Сплиту у ослободилачком рату и социјалистичкој револуцији је добро организован и дао је читав низ нових остварења која ће бити објављена у посебном зборнику. Међутим, осећа се недостатак посебне обраде држања интелигенције, илегалних акција становништва Сплита и, како су поједини учесници у дискусији нагласили, радова о пионирима, омладини, УРС-у и другим проблемима.

Милица Бодрожић